

UKA 2026/357

20.10.2026

Ane Hansen

Forslag til forespørgselsdebat om, hvorvidt brugere i Grønland til eget brug bør kunne købe og anvende satellitbaserede internet- og datatjenester direkte fra en udbyder uden krav om køb gennem Tusass A/S eller en anden tilladelsesindehaver, samtidig med at forsyningspligt, sikkerhed og samfundskritisk kommunikation sikres.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Hvis du, som har rejst debatten, Pele Broberg, spørger mig, om jeg vil købe mine ydelser hos det grønlandsk ejede Tusass A/S, som bærer et grønlandsk navn, eller hos ejeren af Starlink, en enkeltperson, der med sin fortjeneste støtter nogle af verdens mest højreorienterede kræfter, vil jeg helt roligt svare dig, at jeg vælger at købe hos og støtte Tusass, som tilhører det grønlandske samfund.

Vores land, som bevæger sig mod selvstændighed, skal i videst muligt omfang kunne forsyne sig selv med produkter, som vi selv har udviklet, og være stolt af at kunne klare sig blandt verdens mange konkurrenter.

På blot ti år har udviklingen inden for telekommunikation i verden været meget hurtig. Det gælder også udviklingen i Tusass her i landet. En fordel ved, at befolkningens telekommunikation varetages gennem Tusass, er, at selskabet har pligt til at forsyne selv de mindste bosteder. En anden fordel ved Tusass er, at betalingen bygger på solidaritet mellem bostederne. De større bosteder støtter de mindre, idet overskuddet fra byerne bruges til prisudligning og solidarisk finansiering af de mindre bosteder, hvor driften giver underskud.

Tusass har også mulighed for at tjene penge på kunder udefra, såsom turister og personer, der kommer hertil fra andre lande for at arbejde. De kan mod betaling benytte selskabets tjenester og dermed bidrage til indtjeningen. Tusass driver en rentabel virksomhed med overskud, følger med i behovet for fornyelse og vedligeholdelse og bidrager til landskassen. Den omfattende brug af mobiltelefoner understøtter også internetforretningen. Overskuddet fra mobilabonnementerne er med til at finansiere forbedringer af infrastrukturen.

Som led i sin strategi gør Tusass gradvist internettet hurtigere og billigere. Sidste år øgede Tusass eksempelvis hastigheden på alle sine internetprodukter, gav kunderne mere data og gjorde sms'er og mobilopkald gratis, samtidig med at priserne blev sænket. De satellitbaserede forbindelser i Østgrønland blev også hurtigere i slutningen af 2025, og i foråret blev mobilprodukterne fornyet med billigere tilbud og mere data.

EU, Grønland og Danmark har desuden underskrevet en aftale, som skal føre til bedre satellitforbindelser. I Nordgrønland er hastighederne blevet øget i Qaanaaq og Savissivik, og Qeqertat, som er et fangststed i nærheden af Qaanaaq, skal have telefonforbindelse.

Tusass' søkabelsystem skal forbedres, og der skal af hensyn til forsvaret etableres et nyt kabel fra Danmark via Færøerne til Grønland. Et nyt søkabel skal forbedre internetforbindelsen i Tasiilaq, og arbejdet med at virkeliggøre målet er allerede begyndt.

Forslagsstilleren bag denne forespørgselsdebat omtaler ofte Starlink som en mulighed. Starlink ejes af én person, amerikaneren Elon Musk. Omkring 2019 begyndte han at sende over 10.000 satellitter i kredsløb for at sælge direkte til brugerne. Starlinks internetudstyr kan give private brugere meget høje internethastigheder, men kundeservice og hjælp foregår udelukkende online og kun på engelsk. Der findes ingen lokal kundeservice. Forsyningen kan heller ikke betegnes som sikker.

Muligheden for at lytte til KNR kan gå tabt. Stabiliteten kan blive mindre, og vi kan miste kontrollen med vigtig telekommunikationsinfrastruktur i hele landet. Ikke mindst kan vi miste den service, som grønlandske kunder får i forbindelse med internetprodukterne. Det vil koste arbejdspladser, og dermed vil vi miste skatteindtægter og overskud, som ellers ville tilfalde vores land.

Kort sagt vil vi miste de indtægter og overskud fra Tusass' virksomhed, som bidrager til landskassen. Pengene vil i stedet strømme ud af landet og tilfalde én ejer.

De vil alene blive til fortjeneste for én person, uden at vi kan få indflydelse på, hvordan de anvendes. Efter denne ene persons beslutning kan de bruges til formål, som vi er nok så meget imod. Så sent som forleden var Starlink igen ved at indføre begrænsninger for ukrainerne, da den amerikanske leder begyndte sine ihærdige forsøg på at blive gode venner med Putin.

Vi skal ikke vikles ind i sådanne forhold. Vi skal selv kunne styre vores telekommunikation uden at blive styret af andre magtfulde aktører.

Den verdenssituation, vi befinder os i, forpligter os som land til selv at have kontrollen med vores telekommunikationsinfrastruktur – vores kritiske infrastruktur. Ellers øges risikoen for, at et land, og i dette tilfælde vores eget land, bliver ramt eller angrebet.

Vi er enige i Naalakkersuisuts svar på forespørgselsdebatten om, at telekommunikation har betydning for hele samfundet. Vi skal sikre borgere, virksomheder og myndigheder gode og stabile digitale forbindelser gennem den fortsatte udvikling af Tusass.

Den teknologiske udvikling på satellitområdet giver muligheder, som ikke fandtes for ti år siden. Inuit Ataqatigiit ønsker, at disse muligheder udnyttes bedst muligt. Udviklingen på satellitområdet betyder også, at Grønland bliver en del af de internationale markeder. Selv om Tusass A/S er en lille udbyder, er det noget at være stolt af, at selskabet følger så godt med i den globale udvikling inden for telekommunikation. Som en virksomhed, der tilhører det grønlandske folk, skal vi være stolte af Tusass og støtte dets fortsatte udvikling.